

Vanhusneuvoston kokous

Aika: Keskiviikko 20.9. klo 12.30–15

Paikka: Helsingin kaupungintalo, kaupunginhallituksen istuntosali, Pohjoisesplanadi 11–13

Läsnä:

Valtuustoryhmien edustajat:

Auni-Marja Vilavaara (Vihr.) puheenohjaja

Päivi Riihilahti-Syvänen (Kok.)

Vesa Paavonen (SDP)

Jussi Silvonen (Vas.)

Reetta Angelvo-Riipinen (PS)

Järjestöjen edustajat:

Olli Salin Eläkeläiset ry., Helsingin aluejärjestö

Pirjo-Liisa Kangasniemi Helsingin kansallinen senioripiiri

Lahja Sjöblom Eläkkeensaajien Keskusliiton Helsingin piiri

Liisa Hanganmäki Helsingin Kunnalliset eläkeläiset

Susanna Lehtovaara Jade-yhteisö

Marja Ruotsalainen Pääkaupunkiseudun omaishoitajat

Pirkko Linder Helsingin seurakuntayhtymä

Kaupungin pysyvät asiantuntijat

Seija Meripaasi Sosiaali, terveys- ja pelastustoimiala (etäyhteys)

Sari Tenni Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Pirjo Tujula Kaupunkiympäristön toimiala (etäyhteys)

Silva Siponkoski Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala

Tommi Sulander Kaupunginkanslia

Muut kaupungin edustajat (kaupunginkanslia):

Marja Säikkä asiantuntija, vanhusneuvoston sihteeri

Tiina Lappalainen asiantuntija, vammaisneuvoston sihteeri

Vierailijat Pirita Kuikka, kohta 10

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.30 ja käynnisti samalla vanhusneuvoston toimintakauden vuosille 2023–2025.

2. Osallistujien toteaminen

Ennakkoon esteestään olivat ilmoittaneet Teija Mikkilä (Helsingin Muistiyhdistys) sekä Erik Wallin (Samrådet i SPF Helsingfors). Molempien varajäsenet olivat myös estyneet. Todettiin ja esiteltiin vanhusneuvoston uuden kauden kokoonpano.

3. Asialistan hyväksyminen

Lisättiin kokoukseen kohdaksi 12 tiedotusasiat. Kokouksen päättäminen siirtyi kohdaksi 13.

4. Muistion tarkastaminen

Sovittiin, että kaksi vanhusneuvoston jäsenistä tarkistaa muistiot puheenjohtajan ja sihteerin lisäksi. Valittiin tämän kokouksen muistion tarkastajiksi aakkosjärjestyksen mukaisesti Reetta Angelvo-Riipinen ja Liisa Hanganmäki.

5. Vanhusneuvoston asettamispäätöksen ja toimintasäännön läpikäyminen

Asettamispäätös ja toimintasääntö oli lähetetty etukäteen perehdyttäväksi. Niistä ei herännyt kysyttävää, mutta todettiin, että kokouksen juoksutuksen diamateriaaliin oli jäänyt edellisen kauden tietoja työvaliokunnan osalta. Nämä korjataan muistion liitteenä olevaan materiaaliin. Linkki asettamispäätökseen:

<https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2021-006579?paatos=2f2fd023-b100-c042-8652-8a4584c00002>

Linkki toimintasääntöön:

<https://ahjojulkaisu.hel.fi/005827FD-3AC5-C7C2-8F42-89DF07C00005.pdf>

6. Vanhusneuvoston järjestäytyminen

Valittiin kokoukselle varapuheenjohtaja ja työvaliokunnan jäsenet. Ehdotuksia varapuheenjohtajaksi ja työvaliokunnan jäseniksi oli pyydetty kirjoittamaan asialistan liitteenä olevaan kyselylomakkeeseen. Lisäksi ehdotuksia tehtiin ja niistä keskusteltiin kokouksessa.

Varapuheenjohtajaksi oli ennakkoon ehdotettu Olli Salinia ja Lala Sjöblomia. Sovittiin, että jatkossa varapuheenjohtajuus kiertää vaihtuen kahden vuoden välein järjestöltä toiselle. Koska Lala Sjöblom on ollut edellisellä kaudella varapuheenjohtajana, siirtyy nyt vuoro Eläkkeensaajien keskusliitolta Eläkeläiset ry:lle Olli Salinille.

Työvaliokuntaan valittiin valtuustoryhmien edustajista Reetta Angelvo-Riipinen ja Vesa Paavonen sekä järjestöjen edustajista Lala Sjöblom ja Pirjo-Liisa Kangasniemi. Lisäksi työvaliokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Auni-Marja Vilavaara ja varapuheenjohtaja Olli Salin.

7. Toimintakäytännöistä sopiminen

Valittiin edustajat eri työryhmiin ja verkostoihin seuraavasti:

Kulttuurisen vanhustyön verkosto: Jussi Silvonen, Liisa Hangonmäki, Marja Ruotsalainen

Kaupungin digituen koordinaatioryhmä: Olli Salin

Sote-toimialan sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen digitoimintaa edistävä ryhmä: Reetta Angelvo-Riipinen, varalla Olli Salin

Malmin uusi sairaala, ICT-palvelut: Jussi Silvonen, varalla Olli Salin

Kustannustietoinen kotihoito (KUSTI): Auni-Marja Vilavaara ja Vesa Paavonen

Kuljetuspalveluiden asiakasyhteistyöryhmä: Lala Sjöblom

Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkosto: Auni-Marja Vilavaara ja Olli Salin, varalla Reetta Angelvo-Riipinen

Tarvittaessa verkostojen ja työryhmien edustajia täydennetään kauden aikana.

8. Ehdotukset uudelle toimintakaudelle

Sovittiin, että työvaliokunta käynnistää toimintasuunnitelman valmistelun. Käytiin yhdessä läpi tulevia kokouksia, tapahtumia ja tilaisuuksia:

- Vanhusneuvoston kokousajankohdat: 11.10, 15.11., 13.12. klo 12.30–15.00.
- Työvaliokunnan ensimmäinen kokous ma 2.10. klo 12.30–15.00 Bockin talo, Aleksanterinkatu 20, Huone 337 Lindfors
- Vanhusneuvoston ja Hej:n tilaisuus SOTEPE-teemasta, 22.11. klo 13.00–15.00, puhujaksi pyydetty Juha Jolkkosta. Käynnistetään tarkempi suunnittelu.
- Pääkaupunkiseudun vanhusneuvostojen yhteistilaisuus Helsingin kaupungintalon tapahtumatorilla 26.10. klo 12.30–16. Aihe-ehdotuksia: sotepe-palvelut; kotihoidon tilanne ja ongelmat potilaskuljetuksissa, vanhuspalveluiden rahoituksen vaikutus palveluihin; Ikääntyvien oikeudet, miten vanhusneuvostoissa voidaan vaikuttaa ikääntyvien oikeuksien

VANHUSNEUVOSTO

toteutumiseen; Vanhusneuvostojen työskentely: osallistuminen lautakuntien kokouksiin, hyvinvointialueen vaikutus vanhusneuvostojen työskentelyyn; Liikenne: pysäkkivälien pituus ja palveluverkkojen kattavuus. Aihetoiveita kysytty myös pääkaupunkiseudun kuntien vanhusneuvostoilta.

- Aivoterveysmessut Kampin palvelukeskuksessa 19.10. Työvaliokunnan kokouksessa sovitaan, ketkä menevät pitämään esittelypöytää.
- Ikääntyneiden sote-palveluiden kehittämiseen liittyvät työpajat: aiemmin ilmoitetut päivämäärät peruuntuivat. Uusista ajoista tiedotetaan.
- Perehdytys neuvostojen uusille jäsenille tulossa 28.9. klo 17–19. Kutsu lähetetty sähköpostitse.

9. Katsaus toimijoiden ajankohtaisiin asioihin

Kaupunginkanslia ja toimialat:

- Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, Seija Meripaasi: Sairaala- kuntoutus- ja hoivapalveluiden organisaatiouudistus tehty vuoden alussa ja siitä on tullut positiivista kokemusta. Organisaatiomuutoksen arviointia tehdään nyt syksyllä. Kotihoitoon tulossa sisäinen organisaatiouudistus ensi vuoden alussa. Tavoitteena on riittävän samankokoiset kotihoitoalueet. Uutena tulossa kotihoidon yhteiset palvelut, johon kootaan kotihoidon yhteisiä palveluja.
Kaikilla hyvinvointialeilla ja Helsingissä on valmisteltu muutosohjelmaa talouden tasapainottamiseksi. Sotepe-lautakunta on päättänyt 19.9. muutosohjelman etenemisestä. Ehdotettu muutosohjelman esittelyä vanhusneuvostolle.
- Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, Sari Tenni: Koronavuosien jälkeen Työväenopiston opiskelijamäärät ovat nyt palautuneet hyvälle tasolle. Senioreille on paljon kursseja tarjolla. Senioreille tarjottavista kursseista on tulossa oma julkaisu, joka jaetaan myös painettuna versiona mm. seniorikeskuksiin ja kirjastoihin.
- Kaupunkiympäristön toimiala, Pirjo Tujula: Liikenneturvallisuusyöryhmä aloittaa uudelleen toimintansa lokakuussa. Liikenneturvallisuusohjelmaa päivitetään. Vanhusneuvosto voi pyytää liikenneturvallisuusohjelman esittelyä. Ajankohtaisina asioina myös suunnitelmat Kaivokadun muuttamisesta joukkoliikennekaduksi ja Raide-Jokerin liikennöinnin aloitus.
- Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimiala, Silva Siponkoski: Helsingin kaupungin KUVA-toimialan koordinoiman kansallisen Lämpö-hankkeen valmisteleva Lämpö.fi -palvelu on otettu käyttöön 08/2023. Lämpö.fi kokoaa kansallisesti yhteen kulttuuria, liikuntaa ja toimintakykyä tukevia ikääntyneille kohdennettuja etäpalveluja ja -toimintaa. Helsingin kaupungin ikääntyneille kohdennetut etäkulttuuri- ja liikuntapalvelut tuotetaan jatkossa pääasiassa Lämpö.fi-alustalle. <https://lampio.fi/fi/>
- Liikunta- ja kulttuuripalvelut ikäihmisille -kampanjan esite jaossa sähköisesti ja paperilla. Uudistetut kulttuuri- ja vapaa-aika ikääntyneille hel.fi-sivut kokoaa yhteen tietoa ja ohjaa edelleen kulttuuri ja vapaa- ajan palveluiden sekä sotepe-palveluiden ääreen <https://www.hel.fi/fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/ikaantyneille>
Liikkuvat-verkoston tavoitteena on parantaa ikääntyneiden palveluiden laatua, saavutettavuutta ja monipuolisuutta uudenlaisen verkostoitumisen ja yhdessä tekemisen kautta. Verkosto luo yhteisen foorumin järjestämällä kohtaamisia ja jakamalla tietoa. <https://www.hel.fi/fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/kumppanuudet/liikkuvat-verkosto>
Kulttuuri- ja vapaa-ajan viestintäpalvelut ovat tuottaneet ikääntyneille kohdennetun viestintäkampanjan syksyllä 2023. Kampanja näkyy mm. kaupunkikuvassa bussipysäkkien valomainoksissa. Painettu esite on jaossa mm. Kuva ja Sotepe- toimipisteissä https://digiplus.fi/www/Helsingin_Uutiset/2023_Tbl_liite/index.html#p=1
- Kaupunginkanslia, Titta Reunanen: Järjestöjen kumppanuustori tulossa 11.10. Kumppanuustorilla esitellään avustusten vaikuttavuustyötä ja käydään järjestöyhteistyön ajankohtaisia kuulumisia. Järjestöyhteistyön uutiskirje tilattavissa [helsingin-kaupunki-kaupunginkanslian-jarjestoyhteistyö \(mail-eur.net\)](mailto:helsingin-kaupunki-kaupunginkanslian-jarjestoyhteistyö@mail-eur.net)
Hyte-verkostojen toimivuudesta tehty selvitystä. Virtuaaliaamukahvit jatkuvat säännöllisesti.

VANHUSNEUVOSTO

OmaStadin ideointivaihe käynnistyy lokakuussa.

Kansliapäällikkö vaihtumassa. Uudeksi kansliapäälliköksi valittu Jukka-Pekka Ujula.

Tommi Sulander: Kaupunkitietopalvelut-yksikössä tulossa painotusta vaikuttavuuden tutkimiseen. Uudenlaisella työtavalla saadaan jatkossa ajankohtaisempaa ja yksityiskohtaisempaa tietoa myös ikääntyneestä väestöstä. Yksikön päällikkönä aloittanut Heikki Pursiainen.

Järjestöt ja seurakuntayhtymä:

Seurakuntayhtymä: Helsingin seurakuntayhtymän eri seurakunnissa (19 kpl) tehdään vakiintuneesti hyvin laaja-alaisesti työtä ikääntyvien ja iäkkäiden ihmisten sekä kotona asuvien että erilaisissa palvelu- ja hoivataloissa asuvien parissa. Tämän vuoden aikana tätä seurakuntien palvelutarjontaa on tutkimuksella kartoitettu, koska kirkon palveluja halutaan tarjota tasapuolisesti koko kaupungissa. Seniori- ja palvelukeskusten hengellinen ja sielunhoidollinen palvelu ovat tähän saakka olleet osittain yhteisen seurakuntatyön sairaalasielunhoidon ja joidenkin seurakuntien tehtäväaluetta. Nyt kesäkuussa uusi, yhtenevämpi toimintamallintaminen eteni, kun kirkkoherrojen kokouksessa päätettiin, että seurakunnat vastaavat jatkossa alueidensa seniori- ja palvelukeskusten tarpeisiin. Koska uudistus on suuri ja koskee koko kaupunkia, niin sen suunnittelu ja mallintaminen on ymmärrettävästi kesken, toki työn alla kaikissa eri seurakunnissa. Pirkko Linder palaa aiheeseen vanhusneuvoston kokouksessa sitten, kun hallintoelimet ovat voineet saattaa asiaa eteenpäin.

- Pääkaupunkiseudun omaishoitajat: Rahoitushaku on käynnissä. Jäsenkysely toteutettiin keväällä. Siinä huomattiin, että omaishoitajien henkinen ja taloudellinen hyvinvointi ovat heikentyneet verrattuna edelliseen kyselyyn.
- Jade-yhteisö: Rahoitushaku myös käynnissä. Arkipäivän rasismien lisääntyminen näkyy iäkkäiden maahan muuttaneiden toiminnassa, esimerkiksi matkalla ryhmätoimintaan. Jaden antamassa palveluneuvonnassa ollut esillä digipalveluiden puolesta-asioinnin kysymykset. Työntekijä ei voi olla puolesta-asioijana, ja sen vuoksi asiakkaita ohjeistettu asioimaan viranomaispalveluissa paikan päällä ajanvarauksella. Todettiin, että puolesta-asiointi olisi hyvä aihe käsiteltäväksi myöhemmin vanhusneuvoston kokouksissa.
- Kunnalliset eläkeläiset: Julkisen alan eläkeläisten liitto Kelo ry on tehnyt kansalaisaloitteen eläkeläisten liikkumisesta. Aloite löytyy osoitteesta [keloliitto.fi](https://www.keloliitto.fi)
- Eläkkeensaajien keskusliiton Helsingin piiri: Vanhusneuvoston ja HEJ:n yhtestyölle toivotaan jatkoa. Toiminnassa nousut esiin eläkeläisköyhyys ja hintatason nousu. Kokoustilojen löytäminen on vaikeutunut.
- Helsingin kansallinen senioripiiri: Toteutetaan erilaisia liikuntatempauksia ihmisten saamiseksi liikkeelle ja pois kotoa. Todettu myös tilojen tärkeys.
- Eläkeläiset ry: Tulossa tilaisuus kotihoidon ja omaishoidon teemoilla sekä liikuntatapahtuma. Sotepe-asiat esillä mm. kannanoton ja jäsenkyselyjen muodossa. Hej:n ja vanhusneuvoston yhteistyö koetaan tärkeäksi.

10. Kaupungin ympäristöpolitiikan päivitys

Pirita Kuikka, kaupunkiympäristön toimialan ympäristönsuojelu ja ohjaus -yksikön ympäristötaloussuunnittelija esitteli Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan päivitystä ympäristönsuojelun tavoitteiksi vuoteen 2040. Päivitettävä asiakirja asettaa tulevien vuosien tavoitetasot sekä asettaa konkreettisia ekologisen kestävyuden kokonaisuuden tavoitteita eri sisältöalueille. Asetettavat tavoitteet liittyvät ilmastonmuutoksen hillintään, ilmastonmuutokseen sopeutumiseen, ilman ja vesien ja maaperän suojeluun, meluntorjuntaan, luonnon monimuotoisuuden suojeluun, pilaantuneen maaperän kunnostamiseen, kierto- ja jakamistalouden edistämiseen, vastuullisten hankintojen edistämiseen, ympäristötietoisuuden ja -vastuullisuuden edistämiseen sekä ympäristöjohtamiseen.

VANHUSNEUVOSTO

Vanhusneuvostolla on kaksi viikkoa aikaa koota kommentteja ympäristöpolitiikan päivitykseen. Sovittiin, että työvaliokunta kokoaa kommentit.

11. Lausuntopyyntöjen käsittely

Vanhuspalvelulain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttaminen: Lausunto työstetty sähköpostitse ja toimitettu kirjaamoon.

Kaupunkiympäristön toimialan lausuntopyynnöt: Käsitellään työvaliokunnassa. Sihteeri pyytää lisää aikaa lausunnon tekemiseen.

Kotihoidon asiakastytyytyväisyyskysely: palautekysely toimitettu sähköpostitse.

12. Tiedotusasiat

Vanhustenviikon alussa tulossa Eestin eläkeläisjärjestöjen keskusliiton ja Tallinnan kaupunginjohtajan sekä kaupunginhallituksen yhteistilaisuus.

13. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.00.

Auni-Marja Vilavaara
puheenjohtaja

Marja Säikkä
sihteeri

Muistion tarkastivat

Reetta Angelvo-Riipinen

Liisa Hangonmäki

Liitteet:

- Ympäristönsuojelun tavoitteet 2040 luonnos
- Vanhusneuvoston kommentit ympäristöpolitiikan päivitykseen
- Vastaukset vanhusneuvostolle asian 10 kysymyksiin
- Vanhusneuvoston lausunto vanhuspalvelulain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta
- Vanhusneuvoston kokouksen materiaali -diat